

چابهار می‌تواند اکوسیستم اقتصادی کشور شود

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل منطقه آزاد چابهار به نقل از ایران آنلاین، چابهار مزین به عنوان همیشه بهار، بندری مملو از شگفتی‌های حیرت‌انگیز طبیعی با کوه‌های مینیاتوری و مریخی، تالابی به رنگ صورتی، موج‌فشان، گل‌افشان و ... تصویری از زیبایی‌های خلقت را در مقابل دیدگان هر گردشگری قرار می‌دهد؛ ظرفیتی بس عظیم که بی‌شک، باید اقتصادی پویا و فعال را برای بندری ایستاده بر سواحل دریای مکران در جنوب خاوری ایران به ارمغان بیاورد. هر چند حضور بی‌سابقه بیش از یک میلیون گردشگر در نوروز ۱۴۰۱ در بندر آزاد چابهار به وسعت ۱۴۰ کیلومتر، بر ضرورت توجه سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان عرصه گردشگری به این منطقه می‌افزاید؛ اما آیا راهبردهای توسعه اقتصادی مناطق آزاد با محوریت سرمایه‌گذاری مبتنی بر اقتصاد گردشگری در این منطقه به نتیجه مطلوب رسیده است؟ اساساً رهیافت‌های سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری در این منطقه چیست و چشم‌انداز اقتصاد گردشگری آن با توجه به ساده‌سازی ضوابط سرمایه‌گذاری و بروکراسی اداری در مناطق آزاد چگونه تبیین می‌شود، پرسش‌هایی که مسئول اداره منطقه آزاد چابهار در گفت و گویی اختصاصی با ایران آنلاین به آن پرداخته است.

دکتر نصر... ابراهیمی مسئول اداره منطقه آزاد چابهار به تبیین مباحثی پیرامون صنعت گردشگری چابهار و روند سرمایه‌گذاری در این بخش می‌پردازد. با ما همراه شوید.

– جناب آقای دکتر ابراهیمی، سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف از کارویژه‌های اصلی مناطق آزاد است؛ با توجه به قابلیت‌ها و استعدادهای ناب گردشگری در منطقه آزاد چابهار، نیل به اهداف اقتصادی با محوریت گردشگری در این منطقه چگونه ارزیابی می‌شود؟

من از سه منظر به این موضوع می‌پردازم، برای رسیدن به چشم‌انداز اقتصادی – گردشگری مبتنی بر سیاست‌گذاری‌های انجام شده، باید بستری از امکانات لازم برای جذب و افزایش حضور گردشگر در این منطقه ایجاد شود که نخستین آن ترمیم و توسعه زیرساخت‌های ارتباطی است. منطقه آزاد چابهار به دلیل موقعیت راهبردی در سطوح ملی و فراملی همواره در مدار توجه و تمرکز ویژه قرار داشته است. وجود بنادر تجاری و دریایی، ترمینال‌های نفتی، مناطق تجاری، صنعتی و گردشگری در کنار دیگر قابلیت‌ها، نقش و کارکردی ژئوپلیتیکی به آن داده است. از طرفی، چابهار، سهل‌ترین و بهترین مسیر دسترسی کشورهای محصور در خشکی مانند کشورهای آسیای میانه به آب‌های آزاد است و مهمترین راه‌های کریدور شرق به غرب و جنوبی‌ترین راه این کریدور است. برآیند این ظرفیت‌ها باعث شده چابهار وجهه بین‌المللی خاصی داشته باشد و حتی به لحاظ قطب سرمایه‌گذاری، سرآمد دیگر مناطق آزاد باشد. در این میان افزایش درآمد برای استان سیستان و بلوچستان به عنوان سرزمین مادری و حتی کشور با بهره‌گیری حداکثری از مزیت‌های این منطقه و در رأس آن گردشگری، می‌تواند محرکی مهم برای تداوم کسب درآمدهای غیرنفتی از این مبدا باشد. اما برای تحقق این هدف، ابتدا باید زیرساخت‌های گردشگری در چند حوزه اعم از زیرساخت‌های حوزه ارتباطی از جمله راه‌های زمینی، ریلی و هوایی تقویت شود.

این منطقه، تنها مسیر ارتباطی دریایی فی‌مابین حوزه آسیای میانه و قفقاز از طریق کریدور جنوب به شمال و حوزه چین و کشور هند از طریق اقیانوس هند است؛ بنابراین باید زیرساخت‌های حوزه مسیرها در این منطقه بصورت بنیادین توسعه یابد. همینطور از طریق خطوط دریایی، ریلی و زمینی این بندر می‌توان به راحتی به جمهوری آذربایجان، کشور ترکیه و در نهایت اروپا دسترسی تجاری پیدا کرد. مسأله‌ای که نیاز ما را به تسریع در تکمیل و بهره‌برداری از خطوط ریلی چابهار – زاهدان – تهران – مشهد و همینطور ایجاد خطوط کشتیرانی مستقل چند برابر می‌کند. در این صورت، امور مربوط به صادرات و واردات و تخلیه بار در این بندر به سهولت و

منظم و با هزینه کم انجام خواهد شد. در حوزه هوایی نیز تنها یک فرودگاه نظامی در شهرستان کنارک فعال است که باید با تسریع در ساخت فرودگاه چابهار و توسعه زیرساخت‌های هوایی، بستر تسهیل در تردد مسافران و هم‌منطور جابه جایی و ترانزیت کالاها در این منطقه به عنوان یکی از مراکز مهم تجارت جهانی فراهم شود.

– همانطور که واقف هستید، حدود دو سال پیش ساخت فرودگاه بین‌المللی چابهار کلید خورد، اما به دلایلی اجرای آن متوقف شد، برنامه دولت سیزدهم برای تسریع در ساخت و تکمیل این پروژه مهم زیرساختی چیست؟

رویکرد دولت سیزدهم برای تمام مناطق آزاد کشور، خدمت‌محور، تولیدمحور و صادرات‌محور است، بنابراین تجهیز چابهار به سیستم حمل و نقل هوایی در تراز این شهر، با هدف خدمت به مردم و هم‌منطور آبادسازی سواحل مکران با هدف تقویت مناسبات اقتصادی داخلی و خارجی از اهداف مهم دولت است. ضمن اینکه این موضوع بر مبنای اسناد بالادستی و سندهای توسعه‌ای، تعریف شده و دولت، تحقق این مهم را مجدانه دنبال خواهد کرد.

– چه میزان اعتبار برای تحقق این مهم که از مطالبات اهالی استان سیستان و بلوچستان و در رأس آن چابهارنشینان نیز به شمار می‌رود، تخصیص یافته است؟

پیش‌بینی منطقه آزاد در گذشته یک‌هزار میلیارد تومان بوده است که در فاز نخست، ۴۷۰ میلیارد تومان برای ساخت این پروژه مهم اختصاص یافته است. ساخت و تکمیل فرودگاه از نظر فنی – تجهیزاتی امکان تردد پروازهای متعددی از آسمان این شهر را امکان‌پذیر می‌کند، موضوعی که می‌تواند محرک بسیار قوی برای شکوفایی هرچه بیشتر فعالیت‌های اقتصادی فراملی باشد. خواسته ما اهتمام جدی سازمان هواپیمایی کشور در صدور مجوز قطعی برای خروج از توقف موقت پروژه است.

– شرایط تنها بندر اقیانوسی ایران را در حوزه زیرساخت‌های زیربنایی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

یکی از نیازهای دیگر منطقه آزاد چابهار که در صورت رفع آن، شاهد رونق و توسعه فعالیت‌های اقتصادی مبتنی بر گردشگری خواهیم بود، تکمیل زیرساخت‌های آب، برق و گاز در منطقه است. در حال حاضر، چابهار، از کسری ۸۰ هزار مترمکبی آب رنج می‌برد. البته با بهره‌برداری از پروژه آب شیرین‌کن چابهار و دیگر پروژه‌های آبی در حال ساخت تا دو سال آینده، امکان تأمین ۱۴۰ هزار مترمکب آب در شبانه‌روز فراهم خواهد شد که در این صورت، نیاز آبی چابهار و حتی منطقه رفع خواهد شد. در بخش گاز نیز، چابهار جزو ۵ درصد از مناطقی از کشور است که گاز ندارد، وقتی گاز طبیعی در منطقه نباشد، هاب پتروشیمی، کارخانه‌های فولاد، تجهیزات بندری، نیروگاه‌های برق و دیگر صنایع فعال، مراکز اقامتی و ... با مشکل مواجه خواهند شد، این موضوع می‌تواند، در جذب گردشگر، سرمایه‌گذاران و فعالان این حوزه نقش بازدارنده داشته باشد. طبق برنامه‌های مصوب، مقرر است تا انتهای سال، گازرسانی به این منطقه که از ایرانشهر در چهارمحور در حال اجراست، به سرانجام برسد؛ در این صورت، نیاز منطقه به گاز، رفع خواهد.

– چابهار، جزو شهرهایی بود که در نوروز امسال، تکمیل ظرفیت مراکز اقامتی آن از سوی وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور، اعلام شد، قطعاً، این موضوع نیاز چابهار به توسعه مراکز اقامتی را با مشارکت بخش خصوصی دوچندان می‌کند، چه

راهکاری برای جذب سرمایه‌گذاری در این حوزه پیشنهاد می‌دهید؟

در حال حاضر، تنها ۱۸ هتل و مراکز بومگردی و اقامتگاهی با ظرفیت شبانه حداکثر ۲ هزار نفر در چابهار فعال است که قطعاً متناسب با جمعیت گردشگری آن نخواهد بود اما فرصت سرمایه‌گذاری برای مناطق آزاد بر اساس قوانین و مقررات حاکم، وجود دارد و با توجه به رویکرد دولت سیزدهم مبنی بر شناسایی و تسریع در رفع موانع اقتصادی و سرمایه‌گذاری در کشور و در رأس آن مناطق آزاد، امکان ورود سرمایه‌گذاران در منطقه آزاد چابهار، بیش از پیش مهیاست؛ البته ثبات مشوق‌ها و تأمین منابع مالی سرمایه‌گذاران، مولفه بسیار مهمی است که نباید نادیده گرفته شود؛ در همین راستا، سیاست مناسب و غالب دولت سیزدهم، اعمال مشوق‌های مالیاتی و گمرکی برای ساده‌سازی مسیر سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد و همینطور، ایجاد نهاد های مالی، پولی و بانکی از جمله بانک آفشور در این مناطق است که خوشبختانه بانک مرکزی در حال اجرای فرآیند مجوز های قانونی آن است. از طرفی، چابهار مملو از جاذبه های پیدا و پنهان گردشگری است، با این وجود، در حال حاضر، مسیر ساحلی چابهار تا پسابندر و گواتر به عنوان مسیری غنی از داشته‌های ناب گردشگری طبیعی، فاقد مراکز رفاهی - خدماتی و همینور اقامتگاه است، مسیری که می‌تواند با مشارکت بخش خصوصی و حمایت منطقه آزاد در طراحی و ساخت مراکز تفریحی - رفاهی زمینه جذب گردشگران داخلی و خارجی و در نهایت ارزآوری بیشتر را برای استان و کشور فراهم کرد.

- ساماندهی حاشیه‌نشینی چابهار که از آن به عنوان یک آسیب در حوزه اجتماعی گردشگری یاد می‌شود، در سفر شهریورماه سال گذشته رئیس‌جمهوری به چابهار، مورد تأکید بوده است، چه اقداماتی در این خصوص مد نظر است؟

حاشیه‌نشینی، احداث کپر ها و سکونتگاه‌های غیررسمی، چهره گردشگری هر منطقه‌ای را مخدوش می‌کند که چابهار نیز از این قاعده مستثنی نیست؛ از این رو، پیش‌بینی احداث فضاهایی در مناطقی از بندر چابهار برای انتقال حاشیه‌نشینان و ارائه خدمات شهری به آنها از اولویت‌هایی است که قطعاً انجام خواهد شد. همچنین ایجاد قرارگاه عملیاتی جهادی برای ساماندهی روستاها و حاشیه‌نشینی چابهار به دولت پیشنهاد شده است که مراحل اولیه آن در حال اقدام است.

- بهترین چالش پیش‌روی مدیریت در منطقه آزاد چابهار که قطعاً بر ابعاد مختلف گردشگری اعم از مدیریت آن اثرگذار خواهد بود را چگونه تبیین می‌کنید؟

حکمرانی و مدیریت در مناطق آزاد، طبق ماده ۶۵ احکام دائمی مناطق آزاد باید در اختیار مدیرعامل منطقه باشد؛ اما به سبب استقرار فرمانداری در این مناطق، شاهد نوعی تعارض و دوگانگی در مدیریت هستیم که امیدواریم طبق دستور رئیس‌جمهوری مبنی بر لزوم اجرایی شدن قانون فوق و پیگیری دبیر محترم شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی، شاهد رفع ناهماهنگی‌های بین‌بخشی و ایجاد مدیریت واحد و یکپارچه در این مناطق باشیم. هرچند در دولت سیزدهم همدلی و تعامل بین مسئولان برای خدمت رسانی شایسته در شرایط گذار وجود دارد ولی خلاها و نارسایی‌هایی نیز در اتخاذ تصمیمات مشهود است.

- برنامه‌های راهبردی جنابعالی برای شکوفایی صنعت گردشگری منطقه آزاد چابهار چیست؟

به نظر بنده، پیشبرد برنامه‌ها پیرامون حوزه گردشگری در این منطقه با نگرش ملی و فراملی به مباحث و ابعاد گردشگر امکان‌پذیر خواهد بود. در مرحله نخست برای توسعه گردشگری منطقه می‌بایست ظرفیت‌سنجی و نیازسنجی چابهار از منظر زیرساخت‌های گردشگری در حوزه هتلینگ، ورزشی، شناگاه و تفریحات دریایی سالم، سپس سرعت بخشیدن به طرح جامع مصوب منطقه از حیث اجرای پهنه‌های گردشگری و در آخر جذب سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی در اجرای رویدادهای بین‌المللی و منطقه در چابهار انجام شود. در حال حاضر در سطح منطقه پروژه‌های متعددی در حوزه‌های مختلف گردشگری از جمله ساخت هتل‌های مختلف، مجموعه‌های گردشگری و زیرساخت‌های ورزشی در دست احداث است.

– به گفته متخصصان و کارشناسان علم اقتصاد، اقتصاد ایران، بعضاً، تحت تأثیر جریان‌های سیاسی قرار دارد، با توجه به کارکردهای فراملی مناطق آزاد و نقش کلیدی آنها در تولید صادرات محور و ثروت آفرینی برای کشور در قالب مناسبات تجاری با کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای، نقطه نظر جنابعالی برای در امان ماندن این مناطق از امواج سیاسی و سلیقه‌ای چیست؟

آنچه که باید در این خصوص مد نظر قرار داد، این است که باید نگاه و نگرش دکترین نظام جمهوری اسلامی به مناطق آزاد، کاملاً فراملی باشد، یعنی نه منطقه‌ای و نه بخشی. باید به این مناطق به عنوان قطب راهبردی اقتصادی نگریست. با این دیدگاه، پیوندهای اقتصادی ما با کشورهای منطقه و کشورهای هدف، می‌تواند تأمین‌کننده اهداف تعیین شده باشد. از طرفی باید با استقرار مدیران توانمند و آشنا با دیپلماسی اقتصادی، زمینه تعامل هر چه بیشتر با سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی فراهم شود. در این صورت در پرتو حمایت هر سه ارکان نظام و ایجاد بسترهای امنیت و آرامش برای جلب و جذب و صیانت از سرمایه‌گذاران می‌توان یک اکوسیستم اقتصادی در این مناطق ایجاد کرد. اکوسیستمی که می‌تواند در سایه اعمال نظارت‌های لازم در مسیر تحقق برنامه‌های تعریف شده که همانا تقویت تولید صادرات محور و آورد سرمایه برای کشور است، گام برداشت. رویکرد دولت سیزدهم نیز حمایت تمام‌قد از فعالیت‌های قانونی اقتصادی و تجاری در این مناطق است.

– با توجه به تلاش و سیاست‌های اقتصادی دولت مبنی بر تسریع در رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف کشور بویژه در مناطق آزاد، افق پیش‌روی منطقه آزاد چابهار را چگونه ترسیم می‌کنید؟

سیستان و بلوچستان و چابهار به عنوان سرزمینی در دل این دیار، گنجینه پنهانی از ظرفیت‌های انسانی خلاق و کوشا، داشته‌های فرهنگی و تاریخی، قابلیت‌های گردشگری و طبیعی، سرمایه‌های اقتصادی و ... است؛ قطعاً با اقدامات انجام شده و در حال انجام در این منطقه، در امتداد سیاست‌های راهگشای دولت، افق روشنی پیش روی آینده بندر چابهار در ابعاد مختلف پیش‌بینی می‌شود.